

ВИКЛАДАННЯ ІНФОРМАТИКИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

Антоневич Юрій

*викладач інформатики і комп'ютерної техніки,
викладач-методист, кваліфікаційна категорія «спеціаліст вищої категорії»
Рівненського фахового коледжу інформаційних технологій*

Бойчук Михайло

*викладач інформатики і комп'ютерної техніки,
Рівненського фахового коледжу інформаційних технологій*

Антоневич Ольга

*викладач математики, кваліфікаційна категорія спеціаліст вищої категорії,
Рівненського фахового коледжу НУБіП України
м. Рівне, Україна*

Війна є екстремальним фактором, що впливає на всі сфери життя, зокрема й на освіту. В умовах воєнного стану викладання інформатики зіткнулося з низкою викликів, серед яких — необхідність переходу на дистанційне навчання, адаптація до нових реалій, та збереження освітньої якості в умовах нестабільності. Стаття розглядає, як саме освітні установи, вчителі та здобувачі освіти адаптуються до цих викликів, які інструменти та методики використовуються, а також перспективи розвитку освітнього процесу в умовах воєнного стану [1].

Зміни, спричинені війною, змусили освітян оперативного перебудуватися на нові формати роботи. Особливістю викладання інформатики є те, що воно залежить від технічних засобів і доступу до інтернету, який часто стає недоступним в умовах бойових дій та руйнування інфраструктури. Це вимагає швидкого переходу на дистанційні платформи, налагодження комунікацій між учнями та вчителями і підбору нових методик навчання [2].

Під час воєнного стану дистанційне та змішане навчання стало основною формою викладання. Такі інструменти як Zoom, Google Meet, Microsoft Teams стали невід'ємною частиною освітнього процесу. Крім того, для викладання інформатики активно використовуються освітні платформи, що дозволяють виконувати практичні завдання, як-от Google Classroom, Moodle, Code.org та інші.

Попри це, виникають складнощі з доступом до стабільного інтернету, особливо у тих регіонах, які постраждали від бойових дій. Вчителі та учні змушені шукати альтернативи, використовуючи мобільний інтернет або працюючи в асинхронному режимі, коли учні завантажують матеріали заздалегідь і виконують завдання без прямого контакту з викладачем [3].

Інформатика, як дисципліна, тісно пов'язана з використанням технічних інструментів. В умовах воєнного стану ці інструменти стали не тільки засобом викладання, але й способом виживання освітнього процесу. Викладачі змушені були освоювати нові методи проведення онлайн-занять, використовуючи інтерактивні ресурси та тренажери.

Віртуальні лабораторії, інструменти для програмування та симуляції стали

особливо важливими для проведення практичних занять. Такі ресурси, як Scratch для початківців або складніші програмні середовища на кшталт GitHub, дозволяють учням отримувати практичні навички навіть в умовах обмеженого доступу до комп'ютерних класів.

Війна впливає не лише на фізичну інфраструктуру, а й на психологічний стан учнів і викладачів. Підвищена тривожність, невизначеність майбутнього, постійний стрес — усе це накладає свій відбиток на навчальний процес. Вчителі не тільки виконують свою професійну роль, а й стають підтримкою для здобувачів освіти, допомагаючи їм залишатися зосередженими на навчанні.

Інформатика може слугувати своєрідною терапією, оскільки дозволяє учням зосередитися на практичних завданнях та відволіктися від складних реалій війни [3].

В умовах воєнного стану питання інформаційної безпеки виходять на перший план. Учні мають усвідомлювати ризики, пов'язані з кіберзагрозами, хакерськими атаками та безпекою особистих даних. Важливим елементом навчальної програми з інформатики стало введення тем з кібергігієни та інформаційної безпеки.

Викладачі навчають здобувачів освіти основам захисту персональних даних, використання антивірусних програм, безпечного користування інтернетом, а також методам розпізнавання фішингових атак [4].

Щоб забезпечити ефективність навчання, навчальні плани з інформатики були адаптовані до нових умов. Основну увагу було приділено практичним завданням, а теоретичні блоки скорочені або інтегровані у формат дистанційних лекцій. Такий підхід дозволяє здобувачам освіти більше зосередитися на ключових навичках, які їм будуть необхідні у майбутньому.

Значна частина навчального процесу була перенесена в самостійну роботу здобувачів освіти. Учні виконують домашні завдання, працюють над проектами та практичними завданнями, використовуючи онлайн-ресурси. Це дозволяє підтримувати безперервність навчання навіть за відсутності можливості регулярної комунікації з викладачем [5].

Заохочення до участі у різних конкурсах, онлайн-курсах і олімпіадах з інформатики підтримує рівень мотивації та допомагає учням розвивати свої здібності навіть у складних умовах.

Попри всі виклики, війна створила нові можливості для розвитку освітнього процесу. Дистанційне та змішане навчання стало звичною частиною освітнього середовища. Навіть після завершення воєнного стану ці форми навчання залишаються актуальними як додаткові інструменти навчання [6].

Також зросла роль хмарних сервісів для збереження та доступу до навчальних матеріалів. Віддалені обчислювальні ресурси, доступ до навчальних платформ з будь-якої точки світу дають змогу продовжувати навчання незалежно від фізичних обмежень [7].

Висновки

Викладання інформатики під час воєнного стану стикається з численними труднощами, проте завдяки гнучкості, адаптації нових технологій та підтримці викладачів, освітній процес може продовжуватися навіть в екстремальних умовах. Вчителі інформатики не тільки навчають технічних навичок, але й допомагають

здобувачам освіти адаптуватися до нових реалій, підтримуючи їх морально та практично.

Інформатика в умовах війни набуває ще більшого значення, оскільки знання та навички, отримані в процесі навчання, стають необхідними для майбутнього відновлення та розвитку країни [5].

Підсумовуючи, можна зробити такі основні викладки щодо викладання інформатики під час воєнного стану.

Викладання інформатики вимагає гнучкості, адаптації методик і ресурсів, а також підтримки учнів і вчителів у важких умовах.

Попри всі труднощі, ефективне впровадження нових технологій дозволяє підтримувати високий рівень навчання та сприяє розвитку навичок, необхідних для майбутнього.

ЛІТЕРАТУРА

1. Биков, В.Ю. Моделі організації дистанційного навчання у системі освіти / В.Ю. Биков // Інформаційні технології в освіті. – 2013. – № 15. – С. 13-25.
2. Гуржій, А.М. Інформатизація освіти: стан і перспективи / А.М. Гуржій // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2011. – № 4. – С. 9-13.
3. Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України. Кібербезпека в умовах воєнного стану [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cip.gov.ua/news/kiberbezpeka-v-umovakh-vonnogo-stanu>.
4. Кононенко, О.Л. Використання хмарних технологій в освітньому процесі / О.Л. Кононенко // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2021. – Т. 85, № 3. – С. 45-54.
5. Макарова, Н.В. Сучасні методи викладання інформатики в школах / Н.В. Макарова, О.В. Іванов // Проблеми сучасної освіти. – 2022. – № 2. – С. 34-47.
6. Петров, С.О. Змішане навчання як сучасний підхід до організації освітнього процесу / С.О. Петров // Інформаційні системи та технології. – 2020. – Т. 19, № 2. – С. 21-28.
7. Юнеско. Освіта під час кризи: рекомендації щодо організації дистанційного навчання / Юнеско. – Київ: ЮНЕСКО, 2022. – 48 с.